

POSTANOWIENIE

25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 25 września 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A. P.

z udziałem A. T.

o podział majątku wspólnego,

na skutek skargi kasacyjnej A. P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Olsztynie

z 23 czerwca 2023 r., IX Ca 1101/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od wnioskodawczyni A. P. na rzecz uczestnika A. T. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych kosztów postępowania kasacyjnego

z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia wnioskodawczyni A. P. do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 4 sierpnia 2022 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni A. P. i uczestnika postępowania a. T. , w skład którego wchodzi:

1. przedsiębiorstwo prowadzone pod firmą T. o wartości 0,00 zł;

2. środki zgromadzone w ramach polisy z umowy ubezpieczenia na życie w N. Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o wartości 11 853,94 zł w ten sposób, że składniki opisane w pkt 1 ppkt 1-2 o łącznej wartości 11 853,94 zł przyznał uczestnikowi A. T. (pkt I); ustalił, że uczestnik postępowania A. T. spłacił ze swojego majątku osobistego wspólne długi stron w łącznej kwocie 37 271,15 zł (pkt II); ustalił, że wnioskodawczyni A. P. poniosła nakład ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 143,17 zł (pkt III); oddalił wniosek uczestnika A. T. o zwrot nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny oraz o rozliczenie spłaconych z majątku osobistego wspólnych długów stron w pozostałym zakresie (pkt IV); oddalił wniosek wnioskodawczyni A. P. o wynagrodzenie za korzystanie przez uczestnika A. T. ze wspólnego majątku stron ponad przysługujący mu udział (pkt V); oddalił wniosek wnioskodawczyni A. P. o rozliczenie pożytków z majątku wspólnego (pkt VI); zasądził od wnioskodawczyni A. P. na rzecz uczestnika A. T. kwotę 12 637,01 zł tytułem spłaty oraz rozliczenia spłaconych wspólnych długów stron i nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny - płatną w terminie 1 miesiąca od daty uprawomocnienia się postanowienia, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności (pkt VII); oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt VIII-X).

Postanowieniem z 23 czerwca 2023 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie zmienił zaskarżone postanowienie w punktach I podpunkty 1 i 2, II i VII w ten sposób, że ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni A. P. i uczestnika postępowania A. T. , wchodzi:

1. przedsiębiorstwo prowadzone pod firmą T. o wartości 109 000 zł;

2. środki zgromadzone w ramach polisy z umowy ubezpieczenia na życie w N. Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. o wartości 11 853,94 zł;

i dokonał podziału majątku wspólnego w ten sposób, że składniki opisane w pkt I podpunkty 1-2 o łącznej wartości 120.853,94 zł przyznał uczestnikowi A. T. (pkt I); ustalił, że uczestnik postępowania A. T. spłacił ze swojego majątku osobistego wspólne długi wnioskodawczyni i uczestnika w łącznej kwocie 33

998,39 zł (pkt II); zasądził od uczestnika postępowania A. T. na rzecz wnioskodawczyni A. P. tytułem dopłaty kwotę 43 499,36 zł płatną do dnia 23 września 2023 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności (pkt VII); oddalił apelację w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Wnioskodawczyni zaskarżyła powyżej wskazane postanowienie w części oddalającej apelację. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała istotne zagadnienia prawne występujące w sprawie, mianowicie:

1. uwzględnienie w toku ustalania wartości przedsiębiorstwa, wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków, wartości pracy małżonka je prowadzonego oraz jego osobistego zaangażowania w wypracowanie zysku, w sytuacji, gdy udziały małżonków w majątku wspólnym wynoszą po połowie, tj. czy w toku ustalania wartości przedsiębiorstwa, wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków, których udziały w nim wynoszą po połowie, dopuszczalne jest pomniejszenie tejże wartości o wartość pracy małżonka je prowadzonego oraz jego osobistego zaangażowania w wypracowanie zysku;

2. żądanie przez małżonka, pozbawionego możliwości korzystania z lokalu mieszkalnego, znajdującego się w majątku wspólnym, w tym zdolności efektywnego domagania się dopuszczenia do jego posiadania, z przyczyn leżących po stronie drugiego małżonka, wynagrodzenia za korzystanie z lokalu mieszkalnego od drugiego małżonka ponad przysługujący mu udział, tj. czy małżonek niedomagający się dopuszczenia do posiadania, wobec pozbawienia go możliwości korzystania z lokalu mieszkalnego, znajdującego się w majątku wspólnym, z przyczyn leżących po stronie drugiego małżonka, pozbawiony jest wynagrodzenia od drugiego małżonka z tytułu korzystania z tegoż lokalu ponad przysługujący mu udział.

W odpowiedzi uczestnik postępowania wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest kwalifikowanym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewniać jednolitość orzecznictwa sądowego w takich sprawach, w których możliwe jest dokonanie zasadniczej wykładni przepisu prawa, mającej walor generalny i abstrakcyjny.

W przepisach kodeksu postępowania cywilnego skarga kasacyjna została ukształtowana jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń, wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś do merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lipca 2023 r., I CSK 6201/22).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga, by przedstawione w niej zagadnienie prawne było istotne, co wyraża się w jego znaczeniu dla rozwoju prawa lub precedensowym charakterze. Chodzi więc o zagadnienie prawne, które będzie miało znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia konkretnej skargi kasacyjnej, lecz także dla praktyki sądowej w ogólności. Dla wykazania takiej jego kwalifikacji skarżący powinien określić treść i zakres zagadnienia prawnego oraz przytoczyć wyczerpujące argumenty prawne, prowadzące do rozbieżnych ocen i wątpliwości

związanych z rozumieniem, czy stosowaniem przepisów prawa, których zagadnienie dotyczy i wskazać, czy były one już przedmiotem wypowiedzi judykatury. Istotnym zagadnieniem prawnym - w rozumieniu tego unormowania - jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Uzasadnienie wniosku stanowi w istocie próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Podstawami skargi kasacyjnej nie mogą być objęte zarzuty błędnych ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.), więc nie można z odwołaniem się do nich kreować zagadnienia prawnego opartego na założeniu, że w rzeczywistości miał miejsce inny stan faktyczny, niż ustalony przez sądy obu instancji, czyli inny, niż stanowiący podstawę rozstrzygnięcia.

Podsumowując, w dacie orzekania o przyjęciu niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania nie występują zagadnienia prawne ani nie istnieje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa, wskazanych w skardze. Sąd Najwyższy nie stwierdził też kwalifikowanego naruszenia prawa, uzasadniającego ze względów publicznoprawnych przyjęcie skargi do rozpoznania.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[ms]